

ssenyas

**M. BOFARULL TERRADES;
N. CASTEJÓN DOMÈNECH;
P. FERRANDO ROMEU; J.
SOLÉ BORDES**
**Vida i obra dels germans
Ramon i Vidales, una famí-
lia d'impressors del Vendrell**
El Vendrell: Generalitat de Catalunya
i Consell Comarcal del Baix
Penedès, 2018. 236 p.

La commemoració de la fundació de la impremta Ramon i Vidales (1892) ha culminat amb l'edició de l'estudi inèdit (1985) de l'historiador Manuel Bofarull Terrades (1923-2009). Es tracta, doncs, d'una obra que serveix de triple reconeixement: a l'erudit i onomasiòleg, a la trajectòria dels germans Jaume i Ramon i Vidales i a la rotativa al·ludida, exemple fefaent de l'evolució cultural i política del Vendrell contemporani.

La recerca recuperada i actualitzada concreta les biografies d'ambdós activistes culturals i polítics, que viuen la desclosa de la darrereria del vuit-cents i, en el cas de Ramon Ramon i Vidales (1857-1916), els inicis del segle XX. Les vides paral·leles de Jaume i Ramon, en el marc d'un vilatge rural comerciant, n'expliquen el pòsit republicà catalanista, més polític en el cas de Jaume Ramon (1846-1900), notari, dramaturg, articulista i erudit (com mostra l'estudi *Vendrell històric*). L'obra de Bofarull, en conseqüència, és del tot útil per reflectir l'evolució de la Renaixença literària que porta al primer catalanisme polític comarcal del Baix Penedès, fet que explica, al seu torn, les relacions dels germans Ramon amb nuclis intel·lectuals de la resta del país (per exemple amb Àngel Guimerà, que va viure al Vendrell, i Ubach i Vinyeta).

La divisió de l'estudi esclareix el context polític i periodístic vendrellenc. N'explica la tradició d'impressors, vinculada a l'estampa de premsa literària i política, que pels germans Ramon anà d'*El Vendrellense-Lo Vendrellench* a *El Baix Penedès*. El moment fundacional de la Impremta Ramon cal vincular-lo, doncs, a la sensibilitat intel·lectual dels dos germans i al batec associatiu de la vila (La Lira).

És una obra que cal tenir en compte a l'hora de confeigir un balanç historiogràfic que maldi per detallar els circuits de connexió entre territoris –amb una certa afinitat econòmica, associativa i política– a fi de comparar, internament i externa, la formació i primera evolució del moviment de construcció nacional (i de la resta de cultures polítiques).

XAVIER FERRÉ TRILL. Historiador

**FRANCESC MARCO-
PALAU**
**El pintor que
cremava els seus
quadres.**
**Assaig biogràfic de
Maties Palau Ferré**
Maçanet de la Selva: Editorial
Gregal, 2019.

Biografia del pintor montblanquí Maties Palau Ferré (1921-2000) escrita pel seu renebot amb una prosa clara i vocació divulgativa. L'interès de l'obra rau a poder-ne copsar la trajectòria personal i artística, així com la concepció ètica que serà determinant en alguns períodes de la seva vida. L'autor sap transcendir sempre el marc personal estricte de Palau Ferré per situar el context de l'espai i el temps en què va transcórrer la seva vida.

Comença pels orígens al Montblanc familiar, veïnal i de formació per anar recorrent altres períodes com l'anada a Barcelona, ja a la postguerra, on compaginarà els estudis a l'Escola Superior de Belles Arts Sant Jordi amb una feina a l'Institut Nacional de Previsió. Els anys 1950 seran els que comportaran l'inici de la participació en exposicions, primer col·lectives a Barcelona i a Madrid i a partir de 1956 ja individuals, també a Barcelona i Madrid. El 1957 exposa a Londres, juntament amb obres de Miró, Tàpies, Cuixart, Joan Ponç i Ramon Rogent. A partir d'aquí inicia una etapa important per la seva formació a París, instal·lat a la Cité Internationale Universitaire gràcies a unes beques del govern francès. L'any 1963 retorna definitivament a Catalunya i s'instal·la a Montblanc. Palau Ferré s'ha consolidat com artista i construeix a la seva vila nadiua un estudi on desenvoluparà la seva creativitat.

Sense entrar en la seva fecunda trajectòria com a pintor, ceramista i escultor, hem de referenciar un període conflictiu que marcarà la seva vida. A principis dels anys setanta signa un contracte amb un home de negocis pel qual queda obligat a entregar durant anys molts metres quadrats de teles a un preu de mercat baix per la consideració de la seva obra. Palau Ferré cau en una trampa perversa. Quan finalitzi el compromís contractual no deixarà de pintar, però tot seguit cremarà els seus quadres. La història, tanmateix, continua...

JOSEP SANTESMASES I OLLÉ. Coordinadora de
Centres d'Estudis de Parla catalana